

2017/47

ONTVANGEN 01 SEP. 2017

Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap

>Retouradres Postbus 16375 2500 BJ Den Haag

Hanzehogeschool Groningen
De heer dr. P. van der Wijk
Postbus 30030
9700 RM GRONINGEN

Nederlands Vlaamse Accreditatie Organisatie	
Registratienummer	
Datum Binnenkomst	30 AUG. 2017
Archiefcode	
Dossiernummer	
Behandelaar	
CC Ver informatie	
Na behandeling kunnen de kopieën vernietigd worden	

Hoger Onderwijs en
Studiefinanciering
Rijnstraat 50
Den Haag
Postbus 16375
2500 BJ Den Haag
www.rijksoverheid.nl

Datum 29 AUG. 2017
Betreft Besluit macrodoelmatigheid hbo master Energy for Society

Onze referentie
1245920

Uw brief van
30 juni 2017

Uw referentie
O&O 175042

Bijlagen
1

Geachte heer Van der Wijk ,

Met de brief van 30 juni 2017, door de Commissie Doelmatigheid Hoger Onderwijs (hierna: CDHO) ontvangen op 3 juli 2017, hebt u mij het voornemen voorgelegd om de hbo-masteropleiding Energy for Society als bekostigde opleiding te verzorgen in Groningen. De opleiding is voorgesteld in het Croho onderdeel Sectoroverstijgend en de studielast is door u bepaald op 90 studiepunten.

Advies CDHO

De CDHO heeft mij bij brief van 21 augustus, kenmerk 2017/47, positief geadviseerd over uw aanvraag. Dit advies, dat integraal deel uitmaakt van dit besluit, treft u hierbij aan.

Besluit

Gelet op het bovengenoemd advies van de CDHO, het bepaalde in de Wet op het hoger onderwijs en wetenschappelijk onderzoek (hierna: WHW) en in de Beleidsregel doelmatigheid hoger onderwijs 2014 (hierna: Beleidsregel), heb ik besloten in te stemmen met uw voornemen om de hbo-masteropleiding Energy for Society als bekostigde opleiding te verzorgen te Groningen.

Beoordelingskader

De wettelijke grondslag voor mijn besluitvorming is gelegen in artikel 6.2 van de WHW. Voorts is de Beleidsregel leidraad geweest voor mijn afwegingen.

Motivering

Overeenkomstig het advies van de CDHO concludeer ik dat uw aanvraag voldoet aan de voorwaarden a, b en c van artikel 6 van de Beleidsregel. Voor de nadere motivering verwijs ik u naar het advies van de CDHO.

Graag breng ik de situatie met betrekking tot het aantal studiepunten onder uw aandacht. Artikel 7.4b, tweede lid, van de WHW bepaalt dat de studielast van een masteropleiding in het hoger beroepsonderwijs 60 studiepunten bedraagt. U hebt, met inachtneming van artikel 7.4b, achtste lid, van de WHW de studielast van de opleiding bepaald op 90 studiepunten. Dit betekent dat u voor de (nominale)

Een belanghebbende kan tegen dit besluit binnen zes weken na de dag waarop het besluit hem is toegezonden schriftelijk bezwaar maken. De belanghebbende dient daartoe een bezwaarschrift in bij de minister van OCW, onder vermelding van "Bezwaar", ter attentie van DUO, Postbus 606, 2700 ML in Zoetermeer. Meer informatie over het maken van bezwaar vindt u op www.bezwaarschriftenocw.nl

periode dat de opleiding langer duurt dan 60 studiepunten geen bekostiging ontvangt.

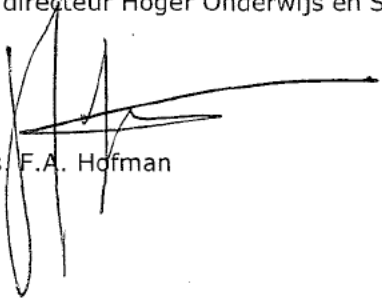
Onze referentie
1245920

Croho-procedure

Ingevolge artikel 6.2, zevende lid, van de WHW vervalt dit besluit indien de opleiding niet binnen 10 maanden na dagtekening van dit besluit is geregistreerd in het Croho. Registratie binnen die termijn is niet eerder mogelijk dan nadat de NVAO een positief besluit heeft genomen in het kader van de toets nieuwe opleiding. In verband met de geldigheidsduur van dit besluit adviseer ik u zo spoedig mogelijk bij de NVAO een aanvraag voor de toets nieuwe opleiding in te dienen.

Een afschrift van deze brief is verzonden aan de CDHO, de NVAO, DUO-Groningen, de Inspectie van het Onderwijs en de VH.

de minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap,
Namens,
de directeur Hoger Onderwijs en Studiefinanciering,

drs. F.A. Hofman

Commissie
Doelmatigheid
Hoger Onderwijs

Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap
t.a.v. de directeur Hoger Onderwijs & Studiefinanciering
drs. F.A. Hofman
Postbus 16375
2500 BJ DEN HAAG

Geachte heer Hofman,

datum 21 augustus 2017
onderwerp advies nieuwe opleiding hbo
master Energy for Society
Hanzehogeschool Groningen
ons kenmerk 2017/47
bijlagen advies CDHO

Hierbij ontvangt u het advies van de Commissie Doelmatigheid Hoger Onderwijs inzake de aanvraag van de Hanzehogeschool ten behoeve van de nieuwe hbo master Energy for Society te Groningen.

Ik verzoek u mij een afschrift van uw besluit toe te zenden.

Ik ga ervan uit u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd,
met vriendelijke groet,

drs. P.M.M. Rullmann
voorzitter CDHO

Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap
t.a.v. de Minister
mw. dr. M. Bussemaker
Postbus 16375
2500 BJ DEN HAAG

Advies **Geachte mevrouw Bussemaker,**

Op 3 juli 2017 heeft de Commissie Doelmatigheid Hoger Onderwijs het voornemen ontvangen van de Hanzehogeschool om de hbo master Energy for Society als bekostigde opleiding te verzorgen te Groningen. De aanvraag was voorzien van alle voor de beoordeling van de aanvraag benodigde gegevens en is door de commissie in behandeling genomen.

datum
21 augustus 2017

onderwerp
nieuwe opleiding
Hanzehogeschool
voltijd
hbo
master
Energy for Society
Groningen

Advies Commissie Doelmatigheid Hoger Onderwijs
Gelet op het hierna volgende adviseert de commissie u om positief te besluiten op het verzoek van Hanzehogeschool om de hbo master Energy for Society als bekostigde opleiding te Groningen te verzorgen.

Beoordelingskader
De wettelijke grondslag voor dit advies is gelegen in artikel 6.2 van de Wet op het Hoger onderwijs en Wetenschappelijk onderzoek (WHW). Voorts heeft de Beleidsregel doelmatigheid hoger onderwijs van 3 juli 2014, verder te noemen de Beleidsregel, voor de commissie als leidraad gediend. Het beoordelingskader treft u in de bijlage bij dit advies aan.

ons kenmerk
2017/47

bijlagen
beoordelingskader

Omschrijving van de aanvraag

Aanvrager wil de master Energy for Society in Groningen aanbieden. Het gaat om een Engelstalige hbo master in het Croho onderdeel Sectoroverstijgend. De opleiding omvat 90 EC. De commissie merkt op dat hooguit 60 van de 90 EC kunnen worden bekostigd. Aanvrager wil deze opleiding in voltijd aanbieden vanaf september 2018.

De master Energy for Society is gericht op maatschappelijke aspecten van energietransitie. Studenten krijgen inzicht in de noodzaak van de energietransitie, leren over energietechnologie, relevante wet- en regelgeving, beleid, businessmodellen, sociale processen en het vormgeven van gemeenschappen rond energietransitie. Vakken zijn bijvoorbeeld Community Building, Governance, Leadership en Energy Technologies. Studenten leren onderhandelen, leren energietechnologie tot op zekere hoogte te begrijpen, kunnen economische modellen doorgronden en verschillende maatschappelijke behoeften vervullen.

De opleiding is toegankelijk voor Nederlandse en internationale studenten met een bachelor in een economische, communicatieve, sociaal-, milieuwetenschappelijke of aanverwante richting. Ze moeten de IELTS of TOEFL test afleggen om hun Engelse taalvaardigheid vooraf aan te tonen. Afgestudeerden van de opleiding kunnen gaan werken in de energiesector, bij de overheid of in de bouw- of

Commissie
Doelmatigheid
Hoger Onderwijs

pagina 2 van 8 adviessector. Daar zullen zij zich bezighouden met beleid, projectimplementatie of de begeleiding van energietransitieprojecten.

Aanvrager doet een beroep op criteria a, b en c in art. 6 van de Beleidsregel.

Motivering

De aanvraag voldoet naar mening van de commissie aan de criteria a, b en c in art. 6 van de Beleidsregel.

Beoordeling criterium a Beleidsregel

Aanvrager stelt dat de master Energy for Society nieuw is en noodzakelijk om de gewenste vernieuwing te realiseren. Als enige in Nederland is deze master gericht op de maatschappelijke kant van de energietransitie. Energietransities bevatten tegenstellingen die energiestrategen kunnen hanteren, bijvoorbeeld economische vs. sociale en milieuwwaarden. Het programma onderscheidt zich wat werkvormen en inhoud betreft significant van aanverwante opleidingen omdat het de volgende onderwerpen beslaat: energietechnologie, -beleid, wet- en regelgeving, de mondiale, Europese en Nederlandse context, versterking van gemeenschappen, integratie van ecologische modellen, thema's en praktijkproblemen. Het bleek niet mogelijk de opleiding als een specialisatie aan te bieden omdat deze door de vele thema's die aan bod komen 90 EC beslaat.

Ter onderbouwing van de stelling heeft aanvrager Ecorys gevraagd gelijksoortige masters te zoeken. Identieke opleidingen zijn niet gevonden. De voorgenomen opleiding is vergeleken met aanverwante hbo en wo masters in Nederland (zie Tabel 1) en eigen aanverwante opleidingen. De Hanzehogeschool biedt reeds de European masters Renewable Energy en Sustainable Energy Systems Management aan. Deze hebben echter een technologische of economische insteek terwijl de master Energy for Society gericht is op de maatschappelijke kant van energievraagstukken, zoals het opzetten van energiecoöperaties.

Tabel 1. Verschillen van verwante bekostigde masteropleidingen t.o.v. de master Energy for Society.

master	instelling	Vershil t.o.v. de master Energy for Society
Renewable Energy	Hanzehogeschool	nadruk op technologische aspecten (ontwikkeling van duurzame energietechnologieën)
Sustainable Energy Systems Management	Hanzehogeschool	nadruk op economische aspecten (business cases)
Sustainable Energy Technology	TU Delft, Eindhoven en Universiteit Twente	ingenieursopleiding, nadruk op technologische aspecten
Environmental & Energy Management	Universiteit Twente	minder sociaal gericht en is breder (milieu, waterbeheer, energiemanagement)
Energy & Environmental Sciences	Rijksuniversiteit Groningen	gericht op wetenschappelijk onderzoek naar nieuwe energie, technologie en duurzaamheid

Global Business & Sustainability	Erasmus Universiteit Rotterdam	gericht op het internationale bedrijfsleven in plaats van lokaal/regionaal, behandelt het vraagstuk hoe bedrijven duurzaamheid in hun activiteiten kunnen integreren
Sustainability Science & Policy	Universiteit Maastricht	gericht op duurzaamheid(beleid) in brede zin
Environment & Society Studies	Radboud Universiteit Nijmegen	is breder want energietransitie is slechts 1 duurzaamheidsaspect van de opleiding
Environmental Sciences	Open Universiteit	is breder want energietransitie is slechts 1 duurzaamheidsaspect van de opleiding

Masters aan andere instellingen richten zich meer op technologie of economie dan op het oplossen van maatschappelijke energievraagstukken vanuit meerdere invalshoeken. Ook zijn sommige andere masters breder door zich niet op energie, maar op duurzaamheid in het algemeen te richten. Op grond van het bovenstaande concludeert de commissie dat de master Energy for Society nieuw is. Daarmee is de noodzaak van deze opleiding in de zin van de Beleidsregel aangetoond. De aanvraag voldoet aan criterium a in art. 6 van de Beleidsregel.

Wel constateert de commissie dat de aanvraag niet hoofdzakelijk technisch is. Om die reden beveelt de commissie aan om in de naam van de opleiding aan te passen zodat hierin tot uitdrukking dat de opleiding voornamelijk gericht is op het oplossen van energievraagstukken vanuit een maatschappelijke context.

Beoordeling criterium b Beleidsregel

Aanvrager stelt dat de master Energy for Society aansluit op een arbeidsmarktbehoefte in combinatie met een maatschappelijke behoefte.

Beoordeling maatschappelijke behoefte

De afgelopen jaren is er in Europa meer aandacht voor de maatschappelijke kant van energietransitie. Dit komt naar voren in de Europese onderzoeksagenda Horizon 2020. Het doel is ervoor te zorgen dat van de energieopwekking 20% duurzaam is en de energie-efficiëntie met 20% stijgt. Het EU Climate & Energy Package beoogt dat in 2020 de uitstoot van broeikasgassen 20% is gedaald t.o.v. 1990.

Ook landelijk is energie een belangrijk thema. De Human Capital Agenda van de Topsector Energie geeft aan dat de energiesector meer hoogopgeleid personeel nodig heeft. In het Energieakkoord (september 2013) staan afspraken over het inzetten van meer hernieuwbare energie, efficiënt gebruik, banengroei in deze sector (15.000 tussen 2014 en 2020) en bovendien scholing voor het opdoen van groene vaardigheden op zowel lokaal als nationaal niveau. Op het laatste sluit de master Energy for Society goed aan. Deze is immers gericht op de maatschappelijke acceptatie van maatregelen. Maatschappelijke betrokkenheid is cruciaal voor het slagen van de energietransitie (Ministerie EZ, Kamerbrief Samen energieprojecten realiseren: visie op omgevingsmanagement, 1 februari 2016, kenmerk DGETM-EO / 15174332). De Minister van Economische Zaken pleit voor

Commissie
Doelmatigheid
Hoger Onderwijs

pagina 4 van 8 het aanstellen van Gebiedscoördinatoren. Afgestudeerden van de master Energy for Society kunnen daar geschikt voor zijn.

Uit bovenstaande kan worden geconcludeerd dat de aanvraag aansluit op een maatschappelijke behoefte.

Beoordeling arbeidsmarktbehoefte

Volgens Renewable Energy Jobs (International Renewable Energy Agency, december 2013) groeit de werkgelegenheid in de sector duurzame energie zowel in Nederland als in het buitenland. De Energie Monitor 2014 constateert groei in de energiesector. Investerings in energie hebben waarschijnlijk een positief effect op de werkgelegenheid (Kwalitatieve impact van het Energieakkoord op werkgelegenheid, Technopolis Group, 2016). Tussen 2012 en 2023 wordt een stijging van ruim 6.500 fte verwacht (Quintel, 2014). Er zullen echter ook banen verdwijnen waardoor de netto werkgelegenheid lager uitvalt. Omscholing voor nieuwe functies op de energiemarkt zal nodig zijn. De master Energy for Society bereidt schoolverlaters voor op dergelijke nieuwe functies.

Aanvrager heeft 14 experts van relevante organisaties bevroegd (gemeente, topsector, energiebedrijf, ingenieursbureau, werkgeversorganisatie, woningcorporatie, provincies, (buitenlandse) universiteiten). Zij staan achter het geschetste beroepsprofiel en hebben steunbetuigingen verstrekt. Sommige organisaties zullen volgens de bevroegden behoefte hebben aan afgestudeerden van de master Energy for Society. Veranderingen die gepaard gaan met de energietransitie moeten in goede banen worden geleid. Belanghebbenden moeten in contact worden gebracht met elkaar (Behoeftte aan de Master Energy for Society, Rapport Macrodoelmatigheidsonderzoek, Ecorys, p.33). Hier speelt de master Energy for Society op in.

Sinds 2011 is de werkgelegenheid in de energiesector licht gestegen. Volgens ROA is de werkgelegenheid tussen 1996 en 2014 in die sector met 0,9% toegenomen. Ook in de bouw en het beleids- en organisatieadvies is sinds 2014 sprake van een stijging (1%). In andere aanverwante sectoren is sinds 2008 juist sprake van een daling. ROA verwacht tussen 2015 en 2020 een daling van de werkgelegenheid in de energiesector van -0,2% en in de overige industrie -0,9%. In de bouw wordt juist een groei van 2,2% verwacht.

Binnen ROA's database AIS vallen hbo en wo masteropleidingen op energiegebied in de categorie 'wo opleidingen werktuigbouwkunde en elektrotechniek'. De prognoses voor deze categorie zijn goed, zoals blijkt uit onderstaande tabel:

Tabel 2. Arbeidsmarktprognose wo werktuigbouwkunde en elektrotechniek.

Opleidingstype	Arbeidsmarktprognose variabele	Indicator	Aantal	Totaal % 6jr.	Gem. jaarlijks %	Typering
wo werktuigbouwkunde en elektrotechniek	verwachte uitbreidingsvraag tot 2020		3900	6		1 hoog
wo werktuigbouwkunde en elektrotechniek	verwachte vervangingsvraag tot 2020		15500	24		3.7 hoog
wo werktuigbouwkunde en elektrotechniek	verwachte baanopeningen tot 2020		19400	30		4.5 hoog
wo werktuigbouwkunde en elektrotechniek	ITKP knelpunten personeelsvoorziening 2020	0.89				groot
wo werktuigbouwkunde en elektrotechniek	ITA toekomstige arbeidsmarktsituatie in 2020	0.89				goed

Bron: ROA, AIS

Ecorys heeft in 2016 de arbeidsmarkt voor afgestudeerden van de master Energy for Society onderzocht. De vraag is moeilijk te bepalen omdat de functie energiestrategie nog niet bestaat. In verschillende sectoren moeten dergelijke

Commissie
Doelmatigheid
Hoger Onderwijs

pagina 5 van 8 functies worden gecreëerd. In het begin zal de vraag laag zijn. Omdat het nieuwe functies betreft is er geen sprake van een vervangingsvraag die o.a. door vergrijzing ontstaat. Echter, gemeenten en bedrijven zullen zich steeds meer bezig gaan houden met de energietransitie en hebben daarvoor nieuw personeel nodig, waardoor nieuwe functies zullen ontstaan. De inschatting is dat het om enkele tientallen vacatures per jaar bij energiebedrijven, netwerkbeheerders, overheden, bouwbedrijven, woningcorporaties en adviesbureaus zal gaan.

De Nederlandse markt is volgens het onderzoek van Ecorys te klein. In andere Europese landen is ook sprake van een energietransitie, maar met andere wetgeving. Het is mogelijk dat (internationale) studenten na de master Energy for Society in het buitenland aan de slag kunnen. In het buitenland (Verenigd Koninkrijk) wordt al een soortgelijke master aangeboden. Echter, aanvrager heeft het bestaan van een concrete internationale arbeidsmarktvrage niet aangetoond.

De commissie concludeert dat de aanvraag aansluit op een maatschappelijke behoefte en dat een bescheiden arbeidsmarktbehoefte aannemelijk is gemaakt. De aanvraag voldoet aan criterium b in art. 6 van de Beleidsregel.

Beoordeling criterium c Beleidsregel

Aanvrager heeft in 2012 in de prestatieafspraken met de Minister een drietal speerpunten vastgelegd, waaronder het speerpunt Energie. De RCHO heeft dit in 2016 positief beoordeeld. De master Energy for Society past uitstekend bij het speerpunt.

Aangezien de opleiding aansluit op de prestatieafspraken wordt aangenomen dat de aanvraag voldoet aan criterium c, tenzij naar het oordeel van de Minister reeds voldoende opleidingen in de vraag kunnen voorzien.

Vanaf 3 juli 2017 is op de website van de CDHO kennis gegeven van het voornemen van de Hanzehogeschool om de master Energy for Society in Groningen aan te bieden. Hiermee is aan de instellingen voor hoger onderwijs de mogelijkheid gegeven om hun zienswijzen op dit voornemen kenbaar te maken. Zienswijzen zijn niet ontvangen.

Aanvrager stelt dat er geen verwante onbekostigde opleidingen zijn waar de master Energy for Society mee kan worden vergeleken. Wel biedt DRIFT cursussen aan over energietransitie. Deze leiden niet tot een diploma.

Aanvrager heeft een overzicht geleverd van de instroom in verwante bekostigde opleidingen. Dit overzicht was echter niet volledig. Daarom heeft de commissie aanvullende gegevens gezocht (zie Tabel 3). De instroom in het verwante bekostigde onderwijsaanbod schommelt rond de 235 studenten, met in de afgelopen jaren een stijging richting de 300.

Commissie
Doelmatigheid
Hoger Onderwijs

pagina 6 van 8 Tabel 3. Instroom verwante masteropleidingen.

opleiding	instelling	2005/06	2006/07	2007/08	2008/09	2009/10	2010/11	2011/12	2012/13	2013/14	2014/15	2015/2016	2016/2017
M Sustainable Energy Technology	Technische Universiteit Delft	0	0	27	43	75	111	96	95	87	75	105	113
M Sustainable Energy Technology	Technische Universiteit Eindhoven	0	0	42	34	39	46	76	71	42	56	62	46
M Sustainable Energy Technology	Universiteit Twente	0	0	15	18	16	9	18	22	16	20	24	18
M Energy and Environmental Sciences	Rijksuniversiteit Groningen	6	9	13	16	11	25	21	27	21	16	18	22
M Sustainability Science and Policy	Universiteit Maastricht	0	0	0	0	0	0	11	21	18	13	38	45
M European Master in Renewable Energy	Hanzehogeschool Groningen	0	0	0	0	0	0	0	0	0	17	18	27
M Environment and Society Studies	Radboud Universiteit Nijmegen	10	5	10	12	7	8	11	11	9	22	8	28
eerstejaars (gestart en lopend)	totaal	16	14	107	123	148	201	233	247	193	219	273	299

Bron: Criho

Aanvrager heeft een prognose gemaakt van de instroom in de master Energy for Society op grond van het onderzoek van Ecorys (2016) en een enquête onder studenten van de Hanzehogeschool (in totaal 765 Nederlandse en 27 internationale studenten). Gekeken is naar de in- en uitstroom in relevante bachelor opleidingen en andere masteropleidingen tussen 2010 en 2015. Het aantal afgestudeerde hbo-ers stijgt op korte termijn en zal op de langere termijn dalen (Behoeftte aan de Master Energy for Society, Rapport Macrodoelmatigheids-onderzoek, Ecorys, p.23). Tevens groeit het aantal masterstudenten. Daaruit komt volgens aanvrager naar voren dat de komende jaren een aanzienlijke doorstroom naar de master Energy for Society kan worden verwacht.

Uit de enquête onder honderden studenten van de Hanzehogeschool blijkt dat de master Energy for Society ruim een derde aanspreekt. Van de derdejaars die als eerste kunnen instromen in september 2018 is bijna een kwart geïnteresseerd en van vierdejaars bijna de helft. In andere jaren gaat het telkens om ruim een derde. Een derde van de geënquêteerden wil meer informatie over de nieuwe opleiding ontvangen en een vijfde overweegt zeker de opleiding te gaan doen. Een kleine groep internationale studenten heeft de enquête ingevuld. De meerderheid is positief over de nieuwe opleiding. Aanvrager ziet een potentieel van 100 studenten. Omdat lang niet alle geïnteresseerden daadwerkelijk voor de master Energy for Society zullen kiezen en een groot aantal voor aanverwante masters zal opteren schat de commissie het potentieel eerder op 20.

Als de instroom in bestaande opleidingen en de verwachte instroom in de master Energy for Society wordt afgezet tegen de arbeidsmarktbehoefte die bij criterium b aannemelijk is gemaakt, blijkt dat er vanuit de landelijke arbeidsmarkt bezien enige ruimte is om deze opleiding binnen het bekostigde domein vorm te geven.

Aanvrager heeft een beschrijving geleverd van de inbedding van de master Energy for Society in de bestaande kennisinfrastructuur. Sinds 2012 hebben de Hanzehogeschool, Energy Valley en GasTerra de Energy Academy Europe voor opleidingen en onderzoek op het gebied van energie opgericht. De master Energy for Society past hier goed in. De Hanzehogeschool heeft ook een Kenniscentrum Energie, sinds 2013 een Centre of Expertise Energie en sinds 2015 EnTranCe, een proeftuin voor energie. Alle drie vormen een passende context voor de master Energy for Society. Veel bacheloropleidingen van de Hanzehogeschool hebben routes in de curricula waardoor studenten worden klaargestoomd om te werken in de energiesector.

**Commissie
Doelmatigheid
Hoger Onderwijs**

pagina 7 van 8 De master Energy for Society is multidisciplinair en wordt daarom gezamenlijk vormgegeven door de International Business School, Rechtenstudies, Academie voor Architectuur, Bouwkunde en Civiele Techniek, het Instituut voor Engineering en de Academie voor Sociale Studies. De School of Engineering is eindverantwoordelijk. Vestiging van de hbo master Energy for Society in Groningen heeft geen negatief effect op de landelijke spreiding van het onderwijsaanbod.

De commissie concludeert dat er enige ruimte in het landelijk aanbod bestaat om de master Energy for Society te realiseren. De aanvraag voldoet aan criterium c in art. 6 van de Beleidsregel.

Gelet op het vorenstaande adviseert de Commissie Doelmatigheid Hoger Onderwijs u om positief te besluiten op het voorliggende verzoek.

De Commissie Doelmatigheid Hoger Onderwijs

drs. P.M.M. Rullmann
voorzitter

Bijlage:

Beoordelingskader macrodoelmatigheid nieuwe opleiding

Aan de hand van de in de Beleidsregel doelmatigheid hoger onderwijs van 3 juli 2014 genoemde voorwaarden worden voornemens tot het verzorgen van een nieuwe opleiding beoordeeld op doelmatigheid. Een nieuwe opleiding kan volgens artikel 6 van deze Beleidsregel alleen doelmatig worden geacht indien het voornemen voldoet aan de criteria a, b en c.

Volgens criterium a heeft het instellingsbestuur aangetoond dat uitbreiding van het landelijk aanbod met de nieuwe opleiding noodzakelijk is en dat de vernieuwing niet kan worden gerealiseerd binnen het landelijk bestaande opleidingsaanbod.

Volgens criterium b heeft het instellingsbestuur aangetoond dat er behoefte bestaat aan de nieuwe opleiding, zijnde overwegend een arbeidsmarktbehoefte, dan wel een overwegend maatschappelijke behoefte in combinatie met een arbeidsmarktbehoefte, dan wel een overwegend wetenschappelijke behoefte in combinatie met een arbeidsmarktbehoefte.

Volgens criterium c dient het instellingsbestuur aan te tonen dat er in het landelijk onderwijsaanbod ruimte is voor de opleiding. Indien de voorgenomen opleiding aansluit op zwaartepunten die de instelling heeft vastgelegd in de prestatieafspraken¹, wordt aangenomen dat is voldaan aan criterium c, tenzij naar het oordeel van de Minister reeds voldoende opleidingen in de behoefte kunnen voorzien.

---

¹ In de beschikkingen tot toekenning van de prestatiebekostiging heeft de Minister geen uitspraken gedaan over de doelmatigheid van eventueel in het voorstel aangekondigde nieuwe opleidingen of vestigingsplaatsen.